

DOSKONAŁOŚĆ (230) *sb f*

Pierwsze i trzecie o oraz a jasne (w tym w a 5 r. błędne znakowanie); -ko- (11), -kó- (1) OrzQuin. sg N doskonałość (32). ◊ G doskonałości (86). ◊ D doskonałości (33). ◊ A doskonałość (37). ◊ I doskonałością (12). ◊ L doskonałości (23). ◊ V doskonałości (2). ◊ pl A doskonałości (5).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Najwyższy stopień cech dodatnich (głównie moralnych), pełnia zalet, dobroci, brak wad, świętość, wzorowość; biegłość w czym; absolutio, exactio, perfectio, virtus Cn (214) : Omnis consummatioⁿis vidi finem [...] Wszelkiew doskonałości widziałem koniecz WróbŻołt 118/96, oo8; KromRozm II fv; mając na doskonałość Ciuilem (to iest ktora fię około poćciwych mieifczkich fpraw obiera) względ KwiatKsiąż K3, L3; iż każda rzecz ma fwoię doskonałość/ choć iest fkryta/ á tę może vznąć/ vciekfyz fię do rozumu/ ten każdy/ ktory w tey rzeczy w ktorej doskonałości fzuca/ iest biegły. Górndworz D; iżem ia tego nigdy nie twirdził/ áby fámá doskonałość Dworzáninowa páná doskonałym vczynić miała Górndworz Kk2, C8v, V2v [2 r.], V3, V7 (11); HistRzym 48; KuczKat 100; NAuká Rycerska [...] Spráwuie fię troim obyczáiem/ to iest: Rozumem/ Náuká/ y Cwiczeniem/ gdzie iedno przes drugiego nie może być: bo áczyby było/ ále doskonałości nie będzie. BielSpr b3; ModrzBaz 2; że to co [Bóg] raz vczynił/ w tymże mieyfcu/ tymże porządkiem/ y w téyże doskonałości fye náyduie. Oczko 2v; Górnrzm L2; KolakCath C3.*

Zwroty: »doskonałość brać« [szyk zmienny] (2): SkarKaz 549b; Ztąd biorą doskonałość wierutni złodzieie KlonWor 8.

»ku doskonałości ciągnąć, mierzyć, zmierzać« [szyk zmienny] (1 : 1 : 1): GlabGad A4v; prawdá iefth/ iż Náurá/ záwdi ku doskonałości zmierza Górndworz X7v, X7.

»daleko od doskonałości być« (1): wiem dobrze/ że y fám dáleko od tákiew doskonałości ieftem. ModrzBaz 2.

»doskonałość (w sobie, w się, swą) mie(wa)ć, wziąć« [szyk zmienny] (5 : 1): iż náurý człowieczey nie iest s to/ áby fkończone doskonałości w fię wziąć mogła Górndworz C4, D, X8, Mmv; Oczko 3; Dla tegoż musí być iny fąd/ ná ktorymby fprawiedliwość wfzytki doskonałości fwe miała. SkarKaz 4a.

»ku doskonałości się mieć« (1): y owfzem kiedyby fię wfzytko męfzczyzni rodzili/ iuz by fię tho nie ku doskonałości Náurá miała Górndworz X7v.

»do, ku doskonałości przyść; dojść doskonałości; przyście do doskonałości« [szyk zmienny] (7; 1; 1): toż fię dopiero ten ięzyk podniofł/ y przyfzedl ku tey doskonałości/ ktora teraz widzimy. Górndworz F7v; iż iego pińanie/ nie dofzło tey doskonałości/ żeby ie ludzye rádzi czytác/ y chwalić mieli Górndworz G6, C, D3v, G6v, I5, N3, Ff7v; Stąd do doskonałości złodzieyfkiey przychodzą KlonWor 41.

»ku, do doskonałości przywieść (a. przywodzić)« (4): Górndworz E5, Dd6; Wiem ci ia/ iżeć wten fpofof osławuią náurý y wfzytkich cnot zabáwę/ iż żadnego ktorzi się nimi báwią ku doskonałości nieprzywiody [neminem ... ad perfectionem deduxerit] ModrzBaz 9; GostGosp Pon 169.

Wyrażenia: bibl. peryfr. »dnia doskonałość« = południe; perfecta dies Vulg (1): Spráwiedliwych tedy sciefkzá iáko światłość świeczáza poftępuie y roście áz do dnia doskonałości [procedit et crescit usque ad perfectam diem Vulg Prov 4/18]. KolakSzczęśl B4.

»męska doskonałość« [szyk 1 : 1] (2): thák iáko oni formowáli dworzániná we wŷzythkiewy dołkonáłości męŷkiewy. *GórnDworz* V2v, X8.

»skończona doskonałość« (2): Ale iż náturey człowieczey/ nie iest ńto/ áby ządwy/ w tym w czym ńie ćwiczý/ ku ńkończoney dołkonáłości przyŷłá *GórnDworz* N3, C4.

»zupełna doskonałość« [szyk 2 : 1] (3): á kiedy [piękność] nie ma z niczym ńpołki/ iedno ńámá iest w ńwey ńiŷthności/ to dopiero iest práwie dołkonáłości zupełney. *GórnDworz* Mmv, X4v, Eev.

»żeńŷka doskonałość« (1): y temu rofkázác/ żeby wymálowáł ńłowy dworná pániá/ we wŷzythkiewy żeńŷkiewy dołkonáłości *GórnDworz* V2v.

Szeregi: »doskonałość a cudność« (1): przeto poczyele ńwego mylego ńyna czyálo [Maryi byńo] dzywney dołkonálończy a czudnończy *PatKaz III* 117v.

»doskonałość abo trwałość« (1): która [robotá ludzka] iáko ńłáby fundáment rozum ńwóy/ ták teź ńłábe/ pońteńki/ á ńłábszá iefzcze dołkonáłość ábo trwałość miéwa. *Oczko* 3.

»wiek i doskonałość« (1): Słúžno ie [ludzi starych] nam miéwác w wćźiwońci Dla ich wieku y dołkonáłości *BielKom* E2v.

a. *W sensie religijnym; consummatio Vulg; integritas, perfectio PolAnt (156) : BierRaj* 23; *OpecŻyw* 143v, 179v; *PatKaz II* 21v; *RejPs* 156v; bo wdokónálońci ńá od Bogá ńtworzeni pirwńŷy rońdżicy náńŷy *KromRozm I* N2; ońáđźze mię moy Pánie wedle ńpráwiedliwońci moiey/ á wedle dołkonálońci [secundum perfectionem] która iest we mnie. *BibRadz Ps* 7/9, I 1v marg; Bogá ńie boy/ przykazánie choway/ bo w tym zaleźy wŷzytkich ludzi dołkonáłość. *BielKron* 82; *BiałKat* c3v; Niech mię wńoźy ná ńzałę ńpráwiedliwońci/ á pozna Bog dołkonáłość moię [et sciet Deus perfectionem meam]. *BudBib Iob* 31/6; *CzechRozm* 82v, 94; *CzechEp* 129; W Anyońách dołkonáłość nie iest náleźiona *GrabowSet* K3v, C, P3v; Koniec dołkonálońci [Da salutis exitum (z sekwencji: Veni Sancte Spiritus)]/ Zapńátę day wiecznońci. *LatHar* 367; Nákoniec nápińál ták/ [...] ńwięty Hieronym: Tá iest we wŷzyńtkim ńámá dołkonálońci/ znác do ńiebie ńwoię niedokónálońci. *LatHar* 250, 577; Ieńliź tedy dołkonálońci byńá przez káńpńáńtwo Lewiego [Si ergo consummatio per sacerdotium Leviticum erat] [...] coź więcey byńo potrzebá áby náńtał ńńzy káńpńáń *WujNT Hebr* 7/11, 6/1.

doskonałość czego (13): *RejPs* 126; *KromRozm II* e2v, e3v; á [końcińł boźy] ku yednemu końcu/ to yeńł dołkonálońci przyrońdżenya/ [...] ńpráwyon y zgotowan [...] yeńł *KromRozm III* A8v, A8; *BibRadz I* 1v marg; *CzechRozm* 87; *SkarJedn* 48; *SkarŻyw* 463; *CzechEp* 114; *NiemObr* 101; *LatHar* 595; *WujNT* 767.

doskonałość w czym (2): przetoź Ablowę niewinnońci/ Noego wboiáźni Boźey dołkonálońci [...] przed oczy nam ńtáwi zakon ńtáry y nowy. *SkarŻyw* A4v; *SzarzRyt* B4v.

W pońáczeniu szeregowym (1): gdzie iuź żáďne ńákomńtwo/ nienáwińci/ [...] nie bęďá/ ále nowy żywot/ wefele dołkonále/ wieczná cześć á chwałá Boźá/ ńwiátońbliwońci y dołkonálońci. *RejPosWstaw* [110²]v.

Zwroty: »być w doskonałości« (1): Ale ty miéy ná pieczy/ ábyś byńł wdokónálońci *RejPs* 56v.

bibl. »chodźić w doskonałości swej« (3): Aleć ia chodzę w dołkonálońci moiey [Et ego in perfectione mea ambulabo] *BibRadz Ps* 25/11, 25/1; Kto chodzi w dołkonálońci ńwey ńpráwiedliwy (ieńł) [Ambulans in integritate sua iustus (marg) Ambulantis in perfectione sua iusti (-)] *BudBib Prov* 20/7.

»dawać, udzielać doskonałość(i)« (1 : 1): á w Bierzmowaniu dawa [Duch św.] dołkonáłość *KuczKat* 150; ták teź [Chrystus] nam vdziela dołkonáłości swoiey/ gdy wierzymy weń *WujJudConf* 77v.

teol. »doskonałość sam od siebie mieć« (1): ábo iżeby [Chrystus] tákże/ wżytkich rzeczy zupełność/ y dołkonáłość sam od siebie miał. *NiemObr* 101.

»[kogo] doskonałością, [co] wielkością doskonałości przejść (a. przechodzić)« [szyk zmienny] (1 : 1) (2): Wefel fię [Maryja] żeś w tey niłkości/ Przełzła łtworzone godności/ Wielkością dołkonáłości. *LatHar* 495, 475.

»do, ku doskonałości przyść« (2): *BielKron* 46v; áz dali Bog [natura nasza] do łwey dołkonáłości tákiey/ iáka iest w człowieczeńtwie CHrystufowym/ przydzie ná dzień on oštátni. *SkarKaz* 488b.

»ku, do doskonałości (przy)wieść, przywodzić« [szyk zmienny] (6 : 2): *KromRozm II* 14; *KuczKat* 155; *CzechRozm* 94, 94v; *SkarŻyw* A5; *CzechEp* 115; bo zakon niczego nie przywodził ku dołkonáłości [nihil enim ad perfectum adduxit lex] *WujNT Hebr* 7/19 [przekład tego samego tekstu *KromRozm II, CzechRozm, SkarŻyw, CzechEp, WujNT*], Ccccc4v.

Wyrażenia: »cnot doskonałość« (1): [Jakub] Wielki Pátryarchá/ wżytkich cnot dołkonáłością/ świat wżyciek/ y kościół Boży buduiący. *SkarŻyw* 349.

»doskonałość panińska« = *dziewictwo* (2): ktora [Panną Maryja] y godności mácierzyńskiey dołtąpiła/ y dołkonáłości pánieńskiey nie vtráciła *LatHar* 413; *WujNT* 309.

»doskonałość (Nowego a. Mojżeszowego) Zakonu, zakonna« [szyk 4 : 1] (4 : 1): *KromRozm II* e3v; ále iż fie nam tu tego pełnić nie godzi: iáko ofiar łprawowác/ ták teź áni báraná Páłzchy pożywác. Ale cołz tho ma do dołkonáłości zakonney? *CzechRozm* 82v, 87; *SkarJedn* 48; Bo zakony y kłáztory łą zálzczyenie dołkonáłości nowego zakonu *SkarŻyw* 463.

»doskonałość żywota« (1): [Panną Maryja] ktora zacnością łtanu/ y dołkonáłością żywotá/ y rozlicznością á zaráz wielkością dárow Bołkich/ wżytkie inłze vprzedza y przechodzi *LatHar* 475.

Szeregi: »dostatek i doskonałość« (1): Iż niewiem z iáką łmiáłością/ przeciwnicy vłtá łwe/ rozdżewić mogą/ przeciwko ták iáłnemu wyrokowi ducha Boże^{go}/ ktorým pímo ł. wżytek dołtátek y dołkonáłość przyznawa. *NiemObr* 74.

»prawda i doskonałość« (1): zemu [słowu Bożemu] czyłtości y światłá do prawdy y dołkonáłości/ ludziom przydawác namniey/ [...] nie trzeba. *CzechEp* 139.

»doskonałość i łliczność« (1): á w nim [niebieskim Hieruzalem] y łámych łiebie/ y włzelkich rzeczy rozumnych/ y bezrozumnych dołkonáłości y łliczności widzác/ niewyłwioney poćiechy nieodmiennie vżywáią *LatHar* 595.

»(niewinność) doskonałość, (i) wieczność (i wszechmocność)« [szyk 1 : 1] (2): *KrowObr* 213; ktorzy [ludzie] fie mu łpodobáli/ choćáłz o zakonu Moyżelzowego wieczności y dołkonáłości nic/ áni wiedzieli/ áni łłucháli *CzechRozm* 87.

»zacność i doskonałość« (2): *KromRozm III* A8; A w Przypowiełciách teź zacność y dołkonáłość łłowá Bożego zálécáiąc/ mowi *CzechEp* 114.

»zupełność, (i) doskonałość (i zwierzchność)« [szyk 2 : 1] (3): *RejPosWiecz²* 92v; Z tákiey tedy dołkonáłości/ y zupełności/ y zwierzchności/ vpátrowác mamy/ iedne^{go}/ łámego/ naywżyłzego Bogá *NiemObr* 111, 101.

»dobroć, doskonałość i wyborność« (1): temu łámemu [jednemu sprawcy wszech rzeczy] dáie [Arystoteles] dobroć/ dofkonałość y wyborność/ nád nie wzyłtki rzeczy OrzQuin O3.

W przeni (6) :

Wyrażenia: »doskonałość cnoty« (1): Iáko oliwá wypufzczáiąca pąkowie á Cyprys który nie podnośi wzgorę/ gdy wziął ná nie odzienie chwały/ á odział nie dofkonałością cnoty [et vestiri eum in consummationem virtutis]. Leop Eccli 50/11.

»doskonałość kapłańska, kapłaństwa« (1 : 1): Abowiem gdy łtanie wzyłtek lud wyciągnąwzy ręce fwoie/ ktemu dofkonałość kápłáńfka/ á ftráźliwa ofiárá będzie ofiárowaná WujJud 239; SkarJedn 307.

W inwokacjach do Chrystusa i M. Boskiej (3): Bądź pozdrowioná Márya/ świątych wyznawcow łtudnio y dofkonałości nawdzięcznielyza LatHar 39; Iezu potężna obrono y niezámierzona dofkonałości S. Wyznawcow/ zmił. LatHar 340.

Wyrażenie: »zwierciadło wszelkiej doskonałości« (1): Krolowa niebieska [...] światá wzyłtkiego zbáwienie/ zwierciadło wśelkiej dofkonałości. LatHar 484.

α. O doskonałości chrześcijańskiej; perfectio ModrzBaz, Vulg (84) : A wśiákoż nyeták to mamy rozumyeć/ jákoby ony przykazánya ładowne złe á nam nyepozyteczne były: Ale iż wyłtłey dofkonałoci po nas chce pan Kryłtus. KromRozm II 14; LubPs D2; Iż opułciwzy łtary zywt obiera nie około lepszego nie iáko ten który iuz iełt práwie dofkonałym/ ále który dofkonałoci łzuka BibRadz II 110v marg; Iesli do ponurzenia dofkonałoci potrzebá. CzechRozm 259 marg, 194, 259 [4 r.], 267, *4v; Bo [zwięzujący i rozwięzujący na ziemi] nie łą tákicy dofkonałoci/ iáko Piotr: áby ná wzyłtkich niebiołach zwięzowác y rozwięzowác mogli. SkarJedn 67; SkarŻyw A5, 279; Iż czegokolwiek potrzebá/ człowiekowi Bożemu/ ku prawdziwey dofkonałoci/ [...] to wzyłtko w piłmie świątym znaydzie. NiemObr 74; LatHar 593; WujNT 17; NAVKA KOSCIOLA KRZESCIANSKIEGO, Która dofkonałoci dołtátecznielyzý vczy gruntowniý SarnStat 714; SiebRozmyśl E3; PowodPr 35; SkarKaz 85b.

doskonałość w czym (3): w krorychby [!] [nieznajomych krajach] łobie ábo w pułtelniczym łtanie/ ábo wnábywaniu Bogu dułz ludzkich/ więłtłzey dofkonałoci w łłufzbie Bożey/ [...] przyczynił. SkarŻyw 517, 241, 362.

Zwroty: »doskonałoci dojsć« (2): KromRozm III B2v; Závłze połtępując/ áby kiedy dofkonałoci [św. Paweł] dołzedł. WujNT 688.

»ku doskonałoci się mieć, brać« (2 : 1): Mniłzy nie ku dofkonałoci mieć máią. WujJud Mm6v, 145v marg; ku tákicy dofkonałoci się brać wierni páńfcy máią NiemObr 10.

»[kogo] do, ku doskonałoci pobudzić (a. pobudzać)« [szyk zmienny] (2): LatHar 219; który [biskup i kapłan] ták łłowem iáko y przykładem/ ma wzyłtkich pobudzac ku dofkonałoci. WujNT 725.

»[kogo] w doskonałoci przejsć« (1): iáko pułtelnik [św. Piotr Celestyn] wiele onych Anáchetow włchodnych y Egipłkich we wzyłtkie dofkonałoci przefzedł SkarŻyw [474].

»do doskonałoci przywieść, przywiedzenie« (1 : 1): á co dzień [możesz z Pisma św.] brać więłtze oczýszenie/ oświecenie/ włpráwiedliwienie/ y do dofkonałoci przywiedzenie. LatHar 677, 219.

Wyrażenia: »doskonałość cbrześcijańska« [szyk 6 : 2] (8): Bo Mniłki zywt y Kláftory dobrze łpráwowáne/ nic nie łą inłzego/ iedno łzkoły/ w których nie ku dofkonałoci Chrześciáńfikicy

ludzie ćwiczą y wpráwuią. *WujJud* 144v; *SkarJedn* 359; *SkarŻyw* 200; Summá dofkonałości Chrześcijánfkiey. *LatHar* 594 *marg*, 264; y czyni [*Chrystus*] ná gorze ono ołobne kazanie o błogofławieńftwách y o dofkonałości Chrześcijánfkiey. *WujNT przedm* 35. Cf »miłość i doskonałość chrześcijańska«, »chrześcijańska powinność i doskonałość«.

»doskonałość cnot(y) (chrześcijańskich *a.* Chrystusowych); doskonałość w (chrześcijańskich) cnotach« [szyk 7 : 2] (8; 1): *KuczbKat* 205; [*Barnabasz*] ná taką cnot Chrytułowych dofkonałość wyniešiony był: iłz piłmo S. [...] wyfokie wnim dáry Boże y cnoty iego niewypowiedziáne zámkneło. *SkarŻyw* 534, 362, 363, 542, 572; Dofkonałość Chrześcijánfkich cnot *LatHar* 22 *marg*, 247, 596.

»duch doskonałości« (1): Ztej tobie miłości/ ácz ielźcze duchem dofkonałości niewypolerowaney przychodziło/ iżeš nierad [*Pietrze*] fłyfzał o męce y krzyżu Chrjtuła Páná twe⁸⁰ *SkarŻyw* 598.

peryfr. »mistrz doskonałości« = *Chrystus* (1): Náoftátek vćiecz fię do modlitwy/ iáko y miŝtr dofkonałości wŝelkiey/ Zbáwićiel twoy/ ná mękę idący *LatHar* 578.

bibl. »związka doskonałości« (1): A nád to wŝytko/ mieyćie miłość/ ktora ielŝ związką dofkonałości [*quod esi vinculum perfectionis*]. *WujNT Col* 3/14.

»doskonałość żywota (chrześcijańskiego), w żywocie« (3 : 2): *RejPos* 339v; á nád to by y ono wważał/ że mu więcey do dofkonałości żywotá niedoftawa niź doftawa [*plura sibi ad vitae perfectionem deesse, quam adesse*]. *ModrzBaz* 68v; á iáko wielkiey dofkonałości [*kapłaństwo Nowego Zakonu*] w cnotách y żywocie/ [...] potrzebowało *SkarŻyw* 362, 241, 353.

Szeregi: »cnota i doskonałość« (3): Niech mi te świátości będą pomocne/ [...] ku rozmnożeniu cnoty y dofkonałości *LatHar* 211, 219, 331.

»dostojność a doskonałość« (1): A niech kto będzie iákieykolwiek doftoyności ftanu/ á dotkni fie fam/ ielŝli naydzye taką dołthoyność á dofkonałość w ŝercu ŝwoim/ áby tak miał miłować Páná Bogá ŝwego iáko ielŝ rofkazanie iego *RejPos* 229.

»miłość i doskonałość chrześcijańska« (1): Przetoż przyŝtoyniey ielŝ miłości y dofkonałości Chrześcijánfkiey/ ráczye krzywde y ŝzkodę ćierpieć/ á niźli fię práwować. *WujNT* 591.

»poprawa i doskonałość« (1): Prágnienie do popráwy y dofkonałości. *SkarKaz* 638b *marg*.

»chrześcijańska powinność i doskonałość« (1): niechay będzie [*serce moje*] w opoce wykowane/ z ftrony mego przez łáłkę twoię w Chrześcijánfkiey powinności y dofkonałości wtwierdzenia *LatHar* 231.

W przen (2) : y ŝklepy cnot y ŝkárbnic duchownych rozprzełŝtrzeniał/ y wnie drogiego złotá/ pokory y wielkiey dofkonałości/ názbierał. *SkarŻyw* 543.

Wyrażenie: »chrześcijańska doskonałość« (1): áby tu z lámpą wiáry nienáruŝzoney/ z oleiem miłości twey Boŝkiey/ y z godowną ŝzátą infzey Chrześcijánfkiey dofkonałości/ ia grzełzny człowiek/ [...] mogłem potym przyŝć ná [...] gody twoie *LatHar* 396.

1) *O doskonałości osiáganej dzięki praktykowaniu rad ewangelicznych* (23) : Dla dofkonałości wŝytko opuŝćić. *WujNT* 77; Oto iálną rozność czyni [*Chrystus*] miedzy záchowaniem Bożego przykazania (ktore ielŝ wŝytkim do zbáwienia potrzebne) á miedzy dofkonałością/ ktorą rádzi tym/ co iey żadáią. *WujNT* 81, 81.

Zwroty: »[kogo] w cnotach doskonałości przechodzić« (1): Przez pięć lat tam [w zakonie] będąc [!]: wżytkim fię wdzięcznością obyczaíow íwych w miłość podał: wiele ich w cnotách dofkonałości przechodząc. *SkarŻyw* 354.

»na [jaką] doskonałość ślubem się obwięzować« (1): Bo [apostołowie i pierwszy wierni] połpołu miełzkáli/ y ípolne wżytko mieli. [...] A íż fię Apoštołowie ná tę dofkonałość ślubem obwięzowali/ Auguštyn S. świadczy. *WujNT* 411.

»[kogo] ku doskonałości wieść« (1): [Chrystus] Ręce ná dżiatki wkłáda/ y młodźieńcá bogátego ku dofkonałości wiedzy. *WujNT przedm* 38.

Wyrażenia: »cnoty doskonałości« (8): ták íż zá trzy látá wżyfcy fię mu [Anzelmusowi mnichowi] dziwowáli: á wzor znie⁸⁰ do wżytkich cnot dofkonałości bráli. *SkarŻyw* 332; miedzy nimi [mnichami] był Hiláryon/ wlećiech młody/ ále w wielkich cnotách dofkonałości/ doftały *SkarŻyw* 452, 298, 332, 543. Cf »[kogo] w cnotach doskonałości przechodzić«, »cnoty zakonne i doskonałości«.

»doskonałość duchowna« (1): Gdzie [w klasztorze] gdy rok przemiefzkał á z przykłádów onych í. ktorzy tam byli/ wielki pochop w dofkonałości duchowney wziął *SkarŻyw* 291.

»doskonałość ewangelijej (św.), ewangelicka« [szyk 3 : 1] (2 : 2): *TarDuch* B6; *SkarŻyw* 463; Y tę [czystość] rádzą ludziom/ iáko dofkonałość Ewángelicką. *WujNT* Yyyyy2 Cf »żywot zakonne y doskonałość ewangelijej św.«.

»doskonałość w posłuszeństwie« (1): Dofkonałość wposłuszeńftwie. *SkarŻyw* 183 marg.

»doskonałość powściągliwości« (1): ále ná dofkonałość powściągliwości/ y fubdyakonom mieć fię żon nie godzi *SkarŻyw* 320.

»doskonałość rady Chrystusowej« (1): ták buyno tá cnotá czyftości y ine ná dofkonałości rady Chryftułowey zbudowane zá kwitnęły wzakonie nowym. *SkarŻyw* A5v.

»rada (ku) doskonałości (ewangelijej)« (2): Iezu kthorys thwoiemu przykazaniu dwanaftemu radę ku dofkonałości Ewanielijej przydał. *TarDuch* B6; (marg) Rádá dofkonałości. (-) Idz przeday wżytko.) Nie rofkázuieć tego wżytkim/ ále rádzi tylko: á tey rady náśláduią práwi zakonnicy. *WujNT* 164 marg.

»stan doskonałości« = *życie zakonne* (1): A toć íełft ítan dofkonałości/ ktorey zakonnicy ízukáią/ wedle tey rády Pánńkiey/ wżytko opuściwfy á náśláduiąc go. *WujNT* 81.

»więsza w chrześcijańskich cnotach doskonałość« (1): O Pánie Boże/ ktoryś zwykł íercá ludzi/ do [...] prágnienia więtfzey ná tym świecie w Chrześcíańskich cnotách dofkonałości/ pobudzić *LatHar* 628.

Szeregi: »cnoty zakonne i (ewangelickiej) doskonałości« (2): Regułą S. Fráńcífzká czáfzow [!] tych S. Bernárdyná nie co byłá słábieć/ [...] poczęłá/ y pomału nízczećby wniefy były cnoty zakonne y Ewanielickiey dofkonałości mogły. *SkarŻyw* 463, 463.

»żywot zakonne y doskonałość ewangelijej św.« (1): y [św. Niceta] od Nicephorá ktory ná ten czás ítárfzym tam był/ ná żywot zakonne y dofkonałość Ewanieliey S. wyćwicżony był. *SkarŻyw* 297.

b. mat. *O liczbach* (1) : Dziefiátek liczbá/ íełft nazaczniefzfa/ Bowiem w íobie mocz zamyka y doskonałość wielką/ á to íż íełft dokończenie Liczby iuż wysłowionej/ kthorą zową proftą á nie skłádną *KłosAlg* A4.

2. Dojrzałość, pełnia fizycznego rozwoju (3) :

a. O płodzie ludzkim (2) :

Wyrażenie: »doskonałość ciała« (1): lecz pan Chrystus [...] nątychmiał po ze zwoleniu pánieńskim/ wziął doftáteczne człowieczeństwo swoie/ w dofkonáłości ciáá/ wżech ie⁸⁰ członkow *NiemObr* 144.

Szereg: »doskonałość i dożrzenie« (1): Też fie trafiaie porzuczenie: iuż prawie w dofkonáłości y w dożrzeniu płodu. *FalZioł* V 29.

b. O roślinach (1) :

W przeni (1) :

Wyrażenie: *bibl.* »nieżrzała doskonałość« (1): Bo przed żniwem wślystek okwitnął/ y nieżrzała dofkonáłość rodzic będzie [*et immatura perfectio germinabit*] *Leop Is* 18/5.

3. praw. Zgodność z prawem, prawomocność, legalność [czego] (1) : Sprawy ludzkie [...] od żadného niemáią w mocy fwey bydź zwątloné: które gruntowna władza Przełożonych Książąt wtwiérdziła/ y dofkonáłość listów y wiara pełna świadectwá stałe vczyniła [*perfectio plantavit litterarum et fides plena testimonii perfecit JanPrzyw* 8]. *SarnStat* 885.

4. Wypełnienie, wykonanie, realizacja, przygotowanie; koniec, zakończenie; pełnia, całość; wynik, rezultat; consummatio, perfectio Mącz (12) : Consumatio, Doskonałość/ wypełnienie/ spełnienie. *Mącz* 432a, 116a.

doskonałość czego (6): *KuczbKat* 55; *GostGosp* 160; tedy tym to pokázuię: że W. M. Pánom moim M. té oftátnie księgi praw Koronnych, iuż iákoby dofkonáłość winszowania, tą iákoby klauzurą zamykáiąc, ofiáruie *SarnStat* 848. Cf »doskonałość bojaźni boskiej«, »wszytkiej ewanjelijej doskonałość«, »doskonałość zakonu«.

Zwrot: »ku doskonałości przyść« (1): To wżytko ku dofkonáłości przyść niemoże [*ea autem consummari non posse*]/ iedno z częłtego w tem ćwiczenia. *ModrzBaz* 5v.

Wyrażenia: bibl. »doskonałość bojaźni boskiej« (1): Dofkonáłość boiáźni boskiej/ iest mądrość y rozum [*Consummatio timoris Dei, sapientia et sensus*]. *Leop Eccli* 21/13.

»wszytkiej ewanjelijej doskonałość« (1): A gdyż Kryftus Pan y zakonu y Prorokow iest dokończeniem/ y doftátieczną wżytkiej Ewánieliej dofkonáłością *BibRadz* I*4.

»doskonałość małżeńska« (2): yż dwoyaka yeft dofkonalofcz malzenka yedna fluzącą ku bytnoſcy malzenkyye [...] wtora dofkonalofcz malzenka yeft [...] obyczayem przyrodzonym *PatKaz* III 138–138v.

bibl. »doskonałość świętych« (1): Poftáwił Pan Bog w kościele naprzod Apoſtoły/ potym Proroki/ potym páłterze y doktory ná dofkonáłość świętych [*ad consummationem sanctorum Vulg Eph* 4/12] *SkarŻyw* 300.

bibl. »doskonałość zakonu« (1): Przetoż Kryftus iest dofkonáłość zakonu y wypełnienie zá nas [*finis enim legis Christus Vulg Rom* 10/4] *WujJudConf* 77v.

Szeregi: »skutek i doskonałość« (1): Síkutek y dofkonáłość goſpodárftwá/ rolą dobrze ſpráwić/ bydlę vchowác *GostGosp* 160.

»doskonałość i zupełność« (1): że wżyftki inſze táiemnice ſciągáią ſie ku wniebowſtąpieniu iáko ku końcowi/ á iż ſie w nim dofkonáłość y zupełność wżyftkich inſzych táiemnic zámyka. *KuczbKat* 55.

Synonimy: 1. biegłość; a. cnota, sprawiedliwość, świątobliwość, wyborność, zacność; 2. dojrzałość, dojrzenie; 4. dokończenie, doskończenie, skutek, spełnienie, wypełnienie, zamknięcie, zupełność.

Cf **1. DOKONANIE, DOSKONALSTWO, DOSKONAŁOĆ, [DOSKONANIE], NIEDOSKONAŁOŚĆ**

BC